

Sysselsättningen i Kronobergs län **2016**

TEMA: VAD HAR HÄNT SEDAN FINANSKRISEN?

Författarens namn: Robin Rikardsson

Avdelning: Regional utveckling

Publiceringsdatum: 171220

Kontakt: robin.rikardsson@kronoberg.se

REGION
KRONOBERG

Innehållsförteckning

Inledning	2
Utveckling 2016	2
God jobbtillväxt i länet och Småland-Blekinge	2
Tillväxt i sex av åtta kommuner	3
Tillväxt inom flera branscher	4
Sysselsättningsgraden i länet ökade för andra året i rad	5
Sysselsättningsgraden ökade i sex av åtta kommuner	6
In- och utpendlingen ökar	7
Jobbprognos 2017-2018	8
TEMA: Vad har hänt sedan finanskrisen?	9
Jobbtillväxt, sysselsättningsgrad och befolkningsutveckling.....	9
Produktivitet och ekonomisk tillväxt	10
Branschutveckling.....	12
Kommunernas utveckling.....	13
Sammanfattande analys	14

Nyckelbegrepp

Sysselsatt nattbefolkning = Personer mellan 20-64 år med en sysselsättning och som bor i Kronobergs län. Kan antingen arbeta i länet eller pendla till ett annat län för att arbeta.

Sysselsatt dagbefolkning = Personer mellan 20-64 år som arbetar i Kronobergs län. Kan vara personer som bor och arbetar i Kronobergs län eller inpendlare från andra län.

Sysselsättningsgrad = Andelen av befolkningen i arbetsför ålder (20-64 år) som bor i länet och som har en sysselsättning. Nattbefolkning, inkluderar de som bor och arbetar i länet/kommunen och de som bor i länet/kommunen men som pendlar över kommun-/länsgräns för att arbeta.

Bruttoregionprodukt = BRP är ett aktivitetsrelaterat mått som visar hur stor produktionen är inom en region. BRP är inte ett mått på regional välfärd eller regionala inkomster. Summan av regionernas BRP är, per definition, lika med rikets BNP.

[På SCB:s hemsida finns fler begreppsförklaringar.](#)

Inledning

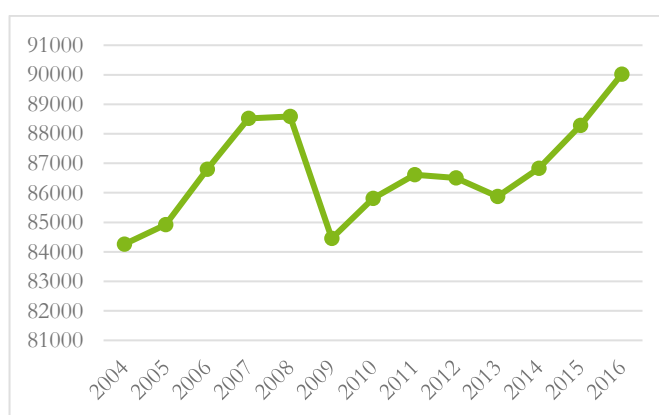
Sedan 2015 publicerar Region Kronoberg en årlig rapport om sysselsättningsutvecklingen i länet. Rapporten skrivs i samband med att den Statistiska centralbyrån publicerar den senaste arbetsmarknadsstatistiken för landets regioner. Syftet med rapporten är att följa och beskriva utvecklingen i Kronobergs län och att analysera regionens tillväxtförutsättningar. I årets rapport har vi valt att göra ett fördjupande avsnitt om utvecklingen efter finanskrisen.

All statistik i rapporten är hämtad från Statistiska centralbyrån.

Utveckling 2016

God jobbtillväxt i länet och Småland-Blekinge

Under 2016 ökade antalet sysselsatta i Kronobergs län med 1 735 personer, vilket innebär 2 procent. Ökningen var den högsta sedan den förra högkonjunkturen och innebär även att länet har haft en jobbtillväxt under tre år i rad. Totalt uppgick antalet sysselsatta i länet under 2016 till 90 020 personer.

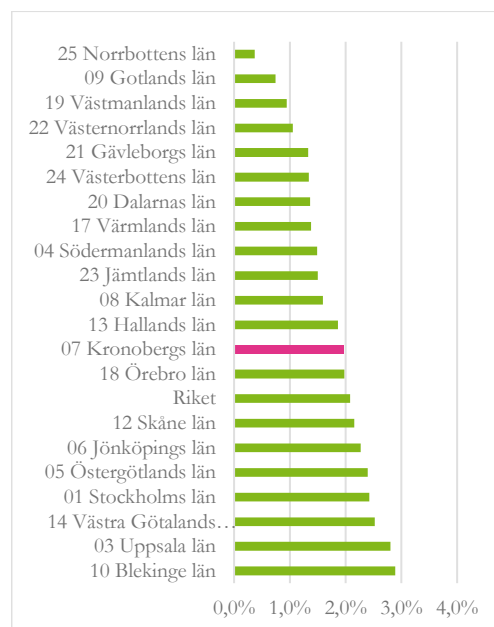

Figur 1: Sysselsatt dagbefolkning (20-64 år) i Kronobergs län, 2004-2016

Under året ökade antalet sysselsatta i samtliga av rikets län.

I riket som helhet uppgick ökningen till 2,1 procent, vilket är den högsta tillväxttakten sedan 2006. I relativa tal hade Blekinge län den högsta tillväxten av samtliga län. Lägst tillväxt hade Norrbotten län.

Småland-Blekinge som region hade en mycket god utveckling under 2016. Totalt ökade antalet sysselsatta inom regionen med 2,1 procent, vilket var en högre tillväxttakt än under förra högkonjunkturen. Tillsammans med storstadslänen och till dem näraliggande län hade regionen bland de högsta tillväxtnivåerna i landet under året. Att Småland-Blekinge hade en tillväxttakt i nivå med riket under året är en positiv avvikelse – detta har inte inträffat något annat år under tidsperioden 2005-2015.

Figur 2: Utveckling av sysselsatt dagbefolkning (20-64 år), 2015-2016

Tillväxt i sex av åtta kommuner

Sex av länets åtta kommuner hade en positiv sysselsättningsutveckling under 2016. Fyra av åtta kommuner i länet – Markaryd, Uppvidinge, Tingsryd och Växjö – hade en högre tillväxt än riksgenomsnittet. Endast Alvesta- och Ljungby kommun hade en negativ sysselsättningsutveckling under året.

I faktiska tal hade Växjö kommun den högsta tillväxten i länet med en ökning på 1 005 personer. Totalt stod kommunen för 55 procent av länets jobbtillväxt under året. Älmhults kommun hade den näst största tillväxten med 195 personer och Markaryds- och Tingsryds kommun den tredje högsta på runt 175 personer i respektive kommun.

Sveriges kommuner och landsting har kategoriserat rikets samtliga kommuner i olika kommungrupper. Syftet med grupperna är att den enskilda kommunen ska kunna jämföra sig med jämförbara kommuner, det vill säga med kommuner som har liknande förutsättningar som den egna kommunen.

Kommunerna Markaryd, Uppvidinge, Tingsryd och Ljungby tillhör gruppen ”Varuproducerande kommuner”. Kännetecknande för kommunerna i denna grupp är att den varuproducerande sektorn står för en stor andel av kommunens arbetstillfällen. Under 2016 ökade antalet sysselsatta inom kommungruppen ”Varuproducerande kommuner” med 1,5 procent. Samtliga industrikommuner i länet förutom Ljungby hade en högre tillväxttakt under året. I kommunerna Markaryd, Uppvidinge och Tingsryd var den mer än dubbelt så hög.

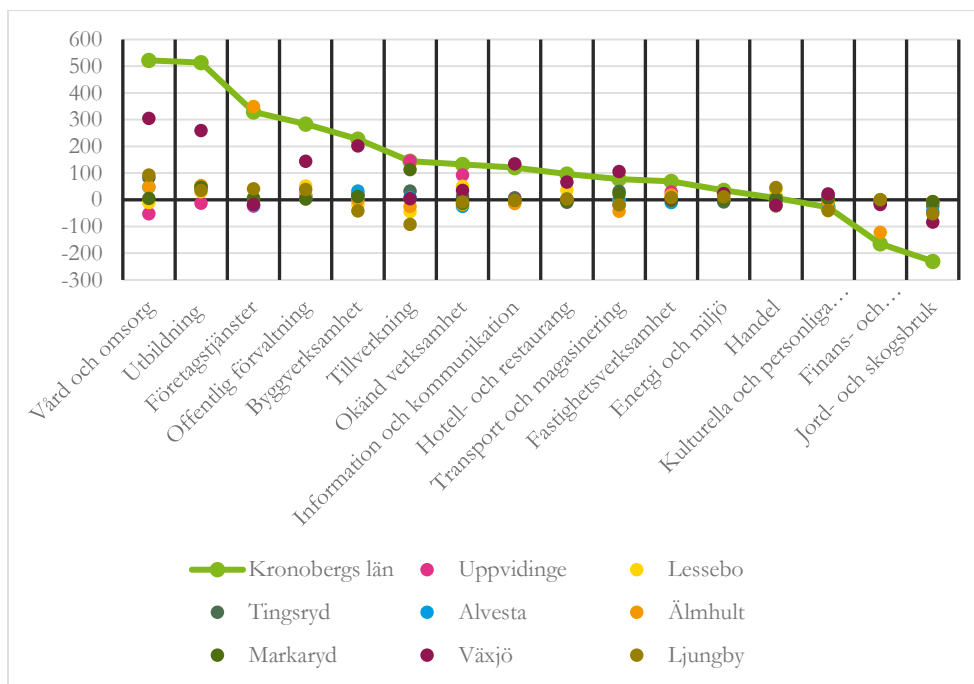
Växjö kommun är den enda kommunen i länet som tillhör kommungruppen ”Större städer”. Antalet sysselsatta inom denna kommungrupp ökade med 2,1 procent under 2016. I Växjö kommun uppgick tillväxttakten till 2,3 procent och översteg således jämförelsegruppens tillväxt med 0,2 procentenheter. Av länets två pendlingskommuner – Alvesta och Lessebo – hade endast Lessebo kommun en högre tillväxttakt än jämförelsegruppen. Älmhults kommun ingår i kommungruppen ”Kommuner i tätbefolkad region”. Denna grupp hade en tillväxt på 1,5 procent under året. Älmhults kommuns tillväxttakt var högre uppgick till 2 procent.

Kommun/Kommungrupper	Förändring 2015-2016
Lessebo	5,5%
Markaryd	3,8%
Uppvidinge	3,7%
Tingsryd	3,6%
Storstäder	2,6%
Förortskommuner tillorstäder	2,6%
Växjö	2,3%
Större städer	2,1%
Förortskommuner till större städer	2,1%
Riket	2,1%
Älmhult	2,0%
Pendlingskommuner	1,7%
Varuproducerande kommuner	1,5%
Kommuner i tätbefolkad region	1,5%
Turismkommuner	1,3%
Kommuner i glesbefolkad region	0,4%
Glesbygdskommuner	0,3%
Alvesta	-0,4%
Ljungby	-0,6%

Tabell 1: Utveckling av sysselsatt dagbefolkning (20-64 år), 2015-2016

Tillväxt inom flera branscher

I riket ökade antalet anställda inom samtliga sektorer förutom jordbruks- och tillverkningssektorn¹. Räknat i faktiska tal ökade antalet sysselsatta, på riksnivå, mest inom vård och omsorg, utbildning samt information och kommunikation. Procentuellt sett ökade antalet anställda mest inom sektorerna information och kommunikation, utbildning samt offentlig förvaltning.

Figur 3: Utveckling av sysselsatt dagbefolkning (16+ år) efter bransch, 2015-2016

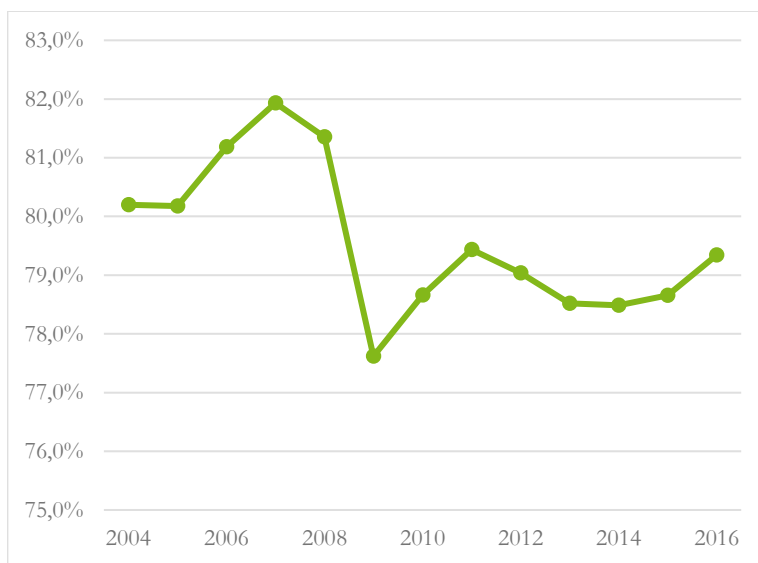
I Kronobergs län var jobbtillväxten särskilt god inom vård- och utbildningssektorn. Dessa båda sektorer växte i nästan samtliga kommuner och stod för en betydande del av länets sammantagna sysselsättningstillväxt. Nästan 51 procent av tillväxten inom vård- och utbildningssektorn skedde i Växjö kommun. Inom den privata sektorn hade företagstjänster och byggverksamhet den högsta tillväxten. När det gäller företagstjänster stod Älmhults kommun för 92 procent av sysselsättningstillväxten inom sektorn och Ljungby kommun för 11 procent. Växjö kommun stod för 70 procent av tillväxten inom byggnadssektorn, för 90 procent av tillväxten inom informationssektorn samt 66 procent av tillväxten inom transportsektorn. Tillväxten inom hotell- och restaurangsektorn skedde till 92 procent i Växjö- och Lessebo kommun.

Till skillnad mot riket ökade antalet anställda inom tillverkningssektorn i Kronobergs län. Ökningen uppgick till 145 personer och 85 procent av tillväxten inom sektorn tog plats i Markaryds- och Uppvidinge kommun. Samtidigt minskade antalet anställda inom sektorn i kommunerna Lessebo, Älmhult samt Ljungby.

¹ Den branschspecifika statistiken är inte åldersindeldad utan inkluderar även personer som är 65+ år. Åldersfördelad branschstatistik publiceras längre fram. Främst är det jord- och skogsbrukssektorn som påverkas av detta då personer mellan 65-74 år och som deklarerar näringsverksamhet (ex: skogsfastighet) registreras som sysselsatta. Mer information återfinns [här](#).

Sysselsättningsgraden i länet ökade för andra året i rad

För andra året i rad ökade sysselsättningsgraden i Kronobergs län. Ökningen uppgick till 0,7 procentenheter och resulterade i att den totala sysselsättningsgraden steg till 79,3 procent. Ökningen var i nivå med den genomsnittliga förändringen för riket. Sysselsättningsgraden för kvinnor uppgick till 78,1 procent (+0,9 procentenheter) och för män till 80,5 procent (+0,5 procentenheter).

Figur 4: Utveckling av sysselsättningsgraden (20-64 år), 2004-2016

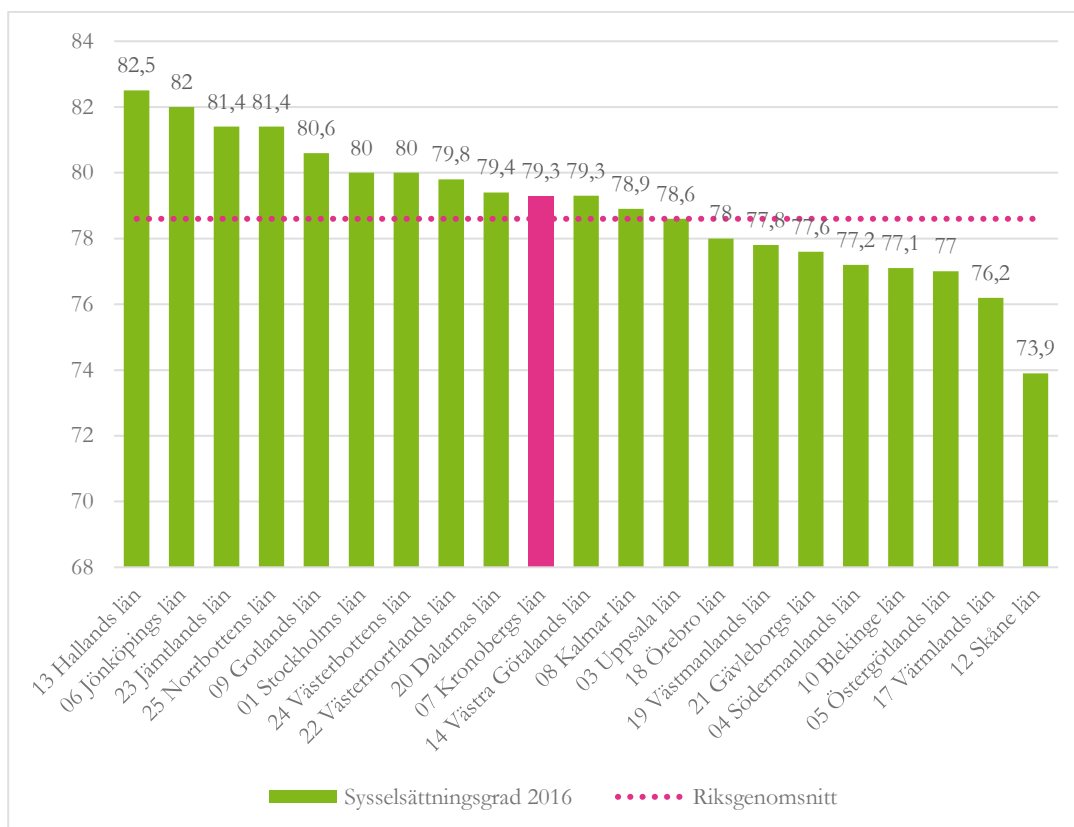
Att sysselsättningsgraden ökar behöver inte innebära att antalet sysselsatta har ökat. Det kan, exempelvis, lika gärna vara så att befolkningen i arbetsför ålder minskat mer än antalet personer i arbete. Att antalet sysselsatta bland befolkningen ökar behöver heller inte innebära att sysselsättningsgraden ökar. Detta om antalet i arbetsför ålder ökar än mer.

Tabellen visar att sysselsättningsgraden ökade som mest i Västra Götalands län. Svagast utveckling noterades i Kalmar län, som var det enda länet med en negativ utveckling under 2016. Att sysselsättningsgraden ökade i Kronobergs län berodde på att tillväxten av antalet sysselsatta, boendes i länet, (+1 609) översteg befolkningstillväxten (+1 103).

Av de 21 länen i riket hade 19 av dem en positiv utveckling av sysselsättningsgraden som en följd av att jobbtillväxten översteg befolkningstillväxten. Undantagen var Norrbottens och Kalmar län. I Norrbottens län steg sysselsättningsgraden för att antalet sysselsatta ökade samtidigt som antalet i arbetsför ålder minskade. På sikt kan detta förhållande leda till akut arbetskraftsbrist. I Kalmar län minskade sysselsättningsgraden som en följd av att ökningen av antalet sysselsatta var mindre än befolkningstillväxten. Över tid brukar ett sådant förhållande balanseras; antingen genom utflyttning eller ökad jobbtillväxt.

	Förändring 2016
14 Västra Götalands län	1,1%
10 Blekinge län	1,0%
05 Östergötlands län	0,9%
23 Jämtlands län	0,8%
24 Västerbottens län	0,8%
19 Västmanlands län	0,8%
12 Skåne län	0,8%
Riket	0,7%
03 Uppsala län	0,7%
21 Gävleborgs län	0,7%
06 Jönköpings län	0,7%
07 Kronobergs län	0,7%
18 Örebro län	0,7%
17 Värmlands län	0,6%
01 Stockholms län	0,6%
13 Hallands län	0,6%
25 Norrbottens län	0,6%
04 Södermanlands län	0,5%
09 Gotlands län	0,5%
22 Västernorrlands län	0,5%
20 Dalarnas län	0,4%
08 Kalmar län	-0,1%

Tabell 2: Förändring av sysselsättningsgrad, i procentenheter (20-64 år), 2015-2016

Figur 5: Sysselsättningsgrad (20-64 år), 2016

Med en sysselsättningsgrad på 79,3 procent placerade sig länet på plats tio jämfört med övriga län i riket. Jämfört med 2015 steg länet en placering. Högst var sysselsättningsgraden i Hallands län (82,5 procent) och som lägst i Skåne län (73,9 procent). Sju av länen hade en sysselsättningsgrad på 80 procent eller över, vilket är målnivån både för länet och riket.

Sysselsättningsgraden ökade i sex av åtta kommuner

Sysselsättningsgraden ökade i sex av länets åtta kommuner. Högst var ökningen i Alvesta-, Lessebo- och Uppvidinge kommun. Att sysselsättningsgraden ökade i Alvesta samtidigt som antalet jobb i Alvesta minskade något förklaras genom ökad utpendling.

Sysselsättningsgraden minskade i Ljungby- och Älmhults kommun. Anledningen till nedgången i de båda kommunerna var att befolkningsökningen var större än ökningen av den sysselsatta nattbefolkningen.

Att notera är att sysselsättningsgraden översteg 80 procent i hälften av länets kommuner under 2016. Detta är en hög nivå

	Sysselsättningsgrad 2016	Förändring 2015-2016
Alvesta	80,3%	1,2%
Lessebo	73,0%	1,2%
Uppvidinge	80,2%	1,1%
Växjö	78,9%	1,0%
Tingsryd	78,5%	0,4%
Markaryd	75,7%	0,1%
Ljungby	82,0%	-0,1%
Älmhult	81,5%	-0,4%

Tabell 3: Sysselsättningsgrad (20-64 år) 2016 och förändring i procentenheter 2015-2016

och i linje med regionens sysselsättningsmål för 2025. Både Ljungby- och Älmhults kommun hade, trots nedgången under året, de högsta sysselsättningsgraderna i länet.

Trots den höga jobbtillväxten i Lessebo kommun har kommunen en fortsatt låg sysselsättningsgrad. Under 2016 uppgick den till 73 procent vilket var den lägsta nivån i länet. Över en lite längre tidperiod har utvecklingen av sysselsättningsgraden i kommunen varit svag. Under de senaste fem åren har antalet personer i arbetsför ålder, boendes i kommunen, ökat samtidigt som den sysselsatta nattbefolkningen minskat något.

Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan män och kvinnor uppgick under året till 2,4 procentenheter. Under de senaste åren har könsgapet minskat något som en följd av att en högre andel kvinnor är i arbete samtidigt som sysselsättningsgraden för män minskat något. För inrikes födda uppgår könsgapet till 1,6 procentenheter och för utrikes födda till 4,4 procentenheter.

	Kvinnor	Män	Kvinnor och män
Inrikes födda	85,3	86,9	86,1
Utrikes födda	54,7	59,1	57
Inrikes och utrikes födda	78,1	80,5	79,3

Tabell 4: Sysselsättningsgrad (20-64 år) efter födelseregion, 2016, Kronobergs län

Sysselsättningsgraden för inrikes födda uppgår till 86,1 procent och för utrikes födda till 57 procent. Differensen mellan inrikes- och utrikes födda, boendes i Kronobergs län, uppgår således till 29,1 procentenheter. Storleken på sysselsättningsgapet mellan inrikes- och utrikes födda har legat runt 27-29 procentenheter under hela 10-talet. Under 2016 ökade dock sysselsättningsgraden för utlandsfödda med en procentenhet. För inrikes födda uppgick ökningen till 1,1 procentenheter.

In- och utpendlingen ökar

Pendlingen till och från länet ökade under 2016. Totalt uppgick antalet inpendlare till 11 977 personer och antalet utpendlare till 7 327 personer. Antalet inpendlare ökade med 426 personer och antalet utpendlare med 285 personer och länets pendlingsnetto ökade till 4 650 personer.

	2016			Förändring 2015-2016	
	Inpendling	Utpendling	Nettopendling	Inpendling	Utpendling
Kronobergs län	11 977	7327	4 650	426	285
Uppvidinge	1477	1111	366	62	10
Lessebo	861	1721	-860	63	43
Tingsryd	1596	1629	-33	134	-25
Alvesta	2539	4124	-1585	-9	172
Älmhult	4126	1438	2688	159	73
Markaryd	1897	1039	858	96	-3
Växjö	10461	7046	3415	333	237
Ljungby	2077	2276	-199	-49	141

Tabell 5: In- och utpendling, Kronobergs län, 2016 och förändring 2015-2016

Den totala pendlingen ökade i samtliga av länets kommuner. I hälften av kommunerna ökade både in- och utpendlingen. Mest ökade inpendlingen till Växjö, Älmhult och Tingsryd. Utpendlingen ökade som mest från kommunerna Växjö, Alvesta och Ljungby. Trots att Alvesta hade en negativ jobbtillväxt totalt sett

ökade sysselsättningsgraden i kommunen som en följd av den ökade utpendlingen.

Andelen av den sysselsatta nattbefolkningen som

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lessebo	44,0%	43,1%	43,7%	45,4%	46,9%	47,9%	47,8%
Alvesta	41,0%	41,2%	41,6%	42,1%	42,9%	43,2%	44,2%
Tingsryd	26,7%	26,9%	27,2%	28,1%	29,0%	29,3%	28,6%
Uppvidinge	23,9%	24,1%	25,1%	24,8%	24,2%	25,1%	24,6%
Markaryd	21,4%	20,2%	20,9%	21,9%	22,8%	24,0%	23,4%
Älmhult	16,7%	16,7%	17,4%	17,4%	17,8%	17,2%	17,7%
Ljungby	14,8%	15,0%	15,1%	14,6%	15,0%	15,5%	16,2%
Växjö	16,1%	15,6%	15,2%	15,3%	15,7%	16,0%	16,1%

Tabell 6: Andelen av den sysselsatta nattbefolkningen som pendlar över kommungräns för att arbeta, 2010-2016

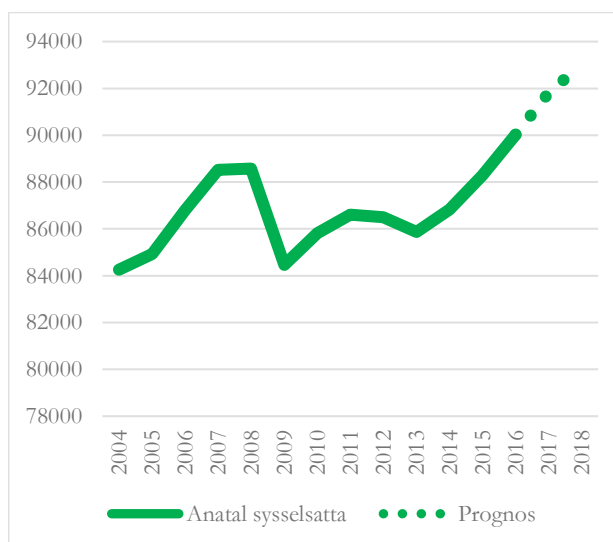
bor i länet och som pendlar över kommungräns ökade under året från 21,6 procent till 21,8 procent. De mest utpräglade pendlingskommunerna i länet, här mätt som andelen pendlare av den sysselsatta nattbefolkningen, är Lessebo- och Alvesta kommun, där mer än 40 procent pendlar över en kommungräns för att arbeta. Under året ökade andelen utpendlare i hälften av kommunerna. De högsta ökningarna skedde i Alvesta- (+1,1 procent), Ljungby- (+0,8 procent) samt Älmhults kommun (+0,6 procent).

På länsnivå var det pendlingen mellan Kronobergs- och Skåne län var som ökade mest under året. Totalt ökade in- och utpendlingen till- och från Skåne län med 307 personer. På kommunal nivå var det pendlingsrelationen mellan Alvesta och Växjö som ökade mest.

Jobbprognos 2017-2018

De senaste tre åren har jobbtillväxten i Kronobergs län följt den nationella tillväxttakten. Antagandet för årets prognos är att detta kommer att vara fallet även under de två kommande prognosåren. Som grund för prognosen ligger Konjunkturinstitutets och Arbetsförmedlingens prognoser för riket.

Givet de starka konjunkturindikatorerna i länet och Smålandsregionen, utifrån siffror från Arbetsförmedlingen och Konjunkturinstitutet, är det rimligt att anta att jobbtillväxten i länet kommer att vara stark även under 2017.

Figur 6: Prognos för antalet sysselsatt dagbefolkning (20-64 år), prognosår 2017-2018

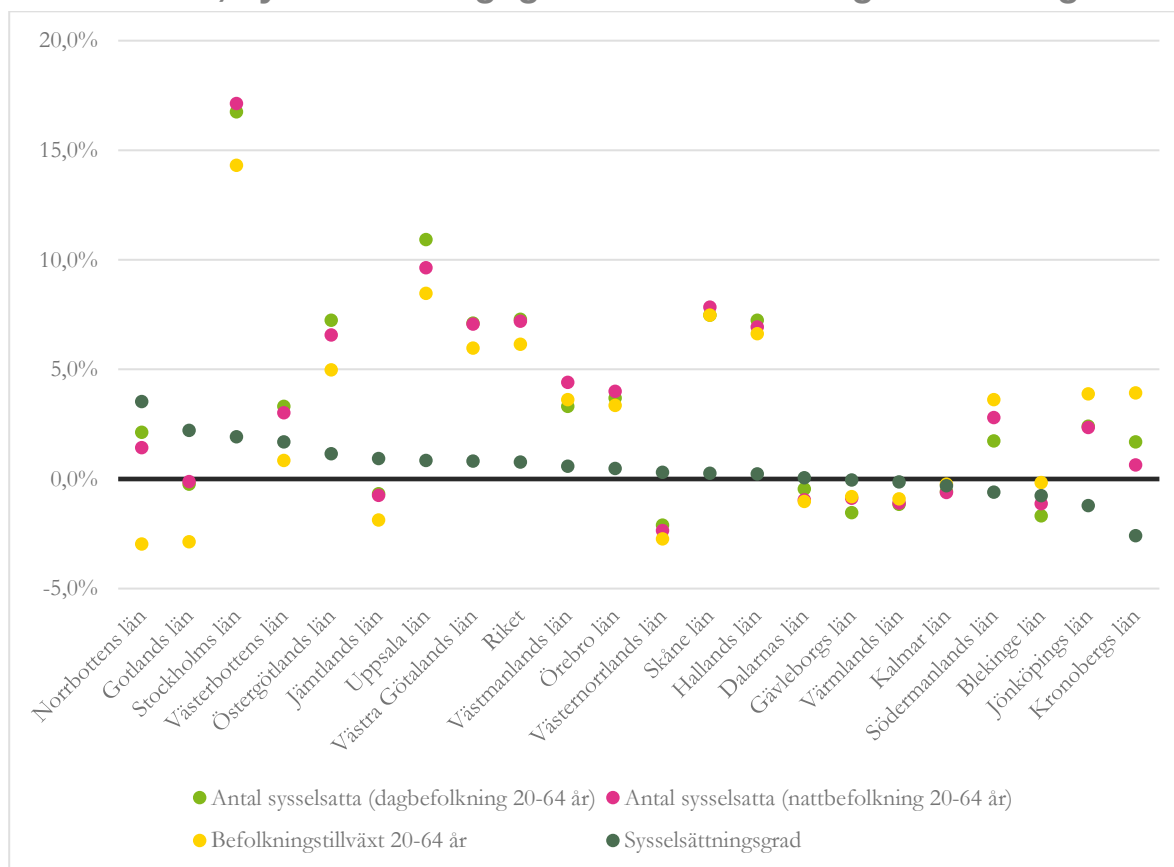
Den prognosticerade ökningen för 2017 är på 2 procent, vilket är samma nivå som under 2016. I faktiska tal innebär detta att antalet sysselsatta i länet förväntas att öka med ungefär 1 800 personer under 2017. Under 2018 avtar dock tillväxttakten som en följd av att konjunkturen på nationell nivå förväntas att försvagas något. Jobbtillväxten i länet förväntas under detta år att uppgå till 1,3 procent, vilket innebär nästan 1 200 jobb.

Med andra ord är det en mycket optimistisk jobbprognos för länet och en rejäl uppskrivning jämfört med föregående års prognos. De främsta faktorerna bakom uppskrivningen är att 1) länet har följt rikets tillväxttakt under de senaste åren och en fortsatt god jobbtillväxt förväntas på nationell nivå under tidsperioden 2017-2018 2) de regionala konjunkturindikatorerna för 2017-2018 visar på en stor framtidsoptimism i länet, även jämfört med riket 3) befolkningstillväxten i länet under 2017 är fortsatt mycket hög.

TEMA: Vad har hänt sedan finanskrisen?

Det har gått nästan tio år sedan finanskrisen briserade och vi kan nu studera vilka långsiktiga effekter den fick på den regionala arbetsmarknaden. Att studera ekonomiska kriser är intressant då resultaten av dem ofta ger en fingervisning om vilka drivkrafter det är som ligger bakom den ekonomisk-geografiska utvecklingen.

Jobbtillväxt, sysselsättningsgrad och befolkningsutveckling

Figur 7: Förändring av sysselsatt dag- och nattbefolkning, sysselsättningsgrad och befolkningsantal (20-64 år), 2007-2016

Sedan finanskrisen har 8 av 21 regioner i Sverige återhämtat antalet sysselsatta. I riket har jobbtillväxten under denna tidsperiod uppgått till 7,3 procent. Kronobergs län är ett av de län som har lyckats med återhämtningen. Totalt har antalet sysselsatta i länet ökat med 1,7 procent mellan 2007-2016, den trettonde högsta tillväxttakten i riket, dock långt under riksgenomsnittet. Högst tillväxt under denna period, sett till utvecklingen av den sysselsatta dagbefolkningen, hade Stockholms-, Uppsala- och Skåne län. Lägst tillväxt hade Västernorrlands-, Blekinge- och Gävleborgs län.

En hållbar regional utveckling kräver en balans mellan jobb- och befolkningstillväxt. Om befolkningen växer mer än antalet jobb minskar andelen i sysselsättning. I det redovisade diagrammet framkommer att det finns ett tydligt samband mellan jobb- och befolkningstillväxt. Regioner som har haft en svag jobbtillväxt har i regel även haft en svag befolkningsutveckling. Detta tyder på att det demografiska underlaget i en region anpassas i förhållande till utvecklingen på den regionala arbetsmarknaden.

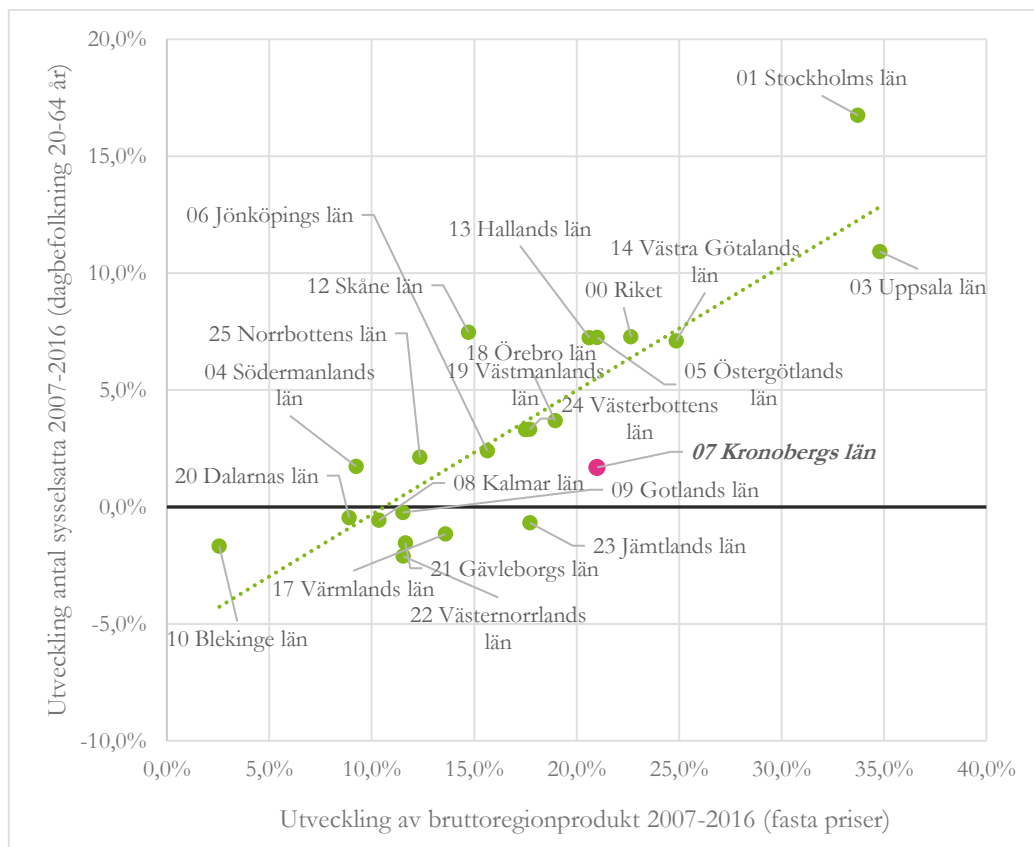
Mellan 2007-2016 ökade antalet jobb som helhet i Kronobergs län (dagbefolkning) med 1,7 procent och antalet sysselsatta boendes i Kronobergs län (nattbefolkning) med 0,6 procent. Detta innebär att relativt stora delar av jobbtillväxten i länet under denna period tillföll inpendlare från andra län. Men trots att antalet sysselsatta boendes i länet ökade under perioden minskade sysselsättningsgraden med 2,6 procentenheter – den största minskningen i hela riket. Förklaringen till detta är att länets befolkningstillväxt var högre än ökningen av den sysselsatta nattbefolkningen. Utvecklingen i länet under denna period är således splittrad – å ena sidan en jobb- och befolkningstillväxt, å andra sidan en minskad sysselsättningsgrad.

Västmanlands- och Örebro län hade en befolkningstillväxt i nivå med Kronobergs län mellan 2007-2016. I Örebro- och Västmanlands län kombinerades befolkningstillväxten med en ökning av sysselsättningsgraden, detta med anledning av att sysselsättningstillväxten översteg befolkningstillväxten. I de båda länen ökade den sysselsatta nattbefolkningen med runt fyra procent. I Kronobergs län var motsvarande ökning 0,6 procent. Även Jönköpings län hade en negativ utveckling av sysselsättningsgraden under denna period. Detta berodde på, precis som i Kronobergs län, att befolkningstillväxten översteg jobbtillväxten.

Trots att Kronobergs län har haft en svag utveckling av sysselsättningsgraden sedan finanskrisen är nivån fortsatt – som beskrivits i tidigare avsnitt – över riksgenomsnittet. Med andra ord sjönk sysselsättningsgraden från en hög nivå. Under 2007 uppgick sysselsättningsgraden i länet till 81,9 procent, vilket var den tredje högsta nivån i riket. Nedgången sedan finanskrisen har dock inneburit att länets relativa placering i relation till övriga län har försämrats. Vid 2016 års mätning hade länet den tionde högsta sysselsättningsgraden i riket.

Produktivitet och ekonomisk tillväxt

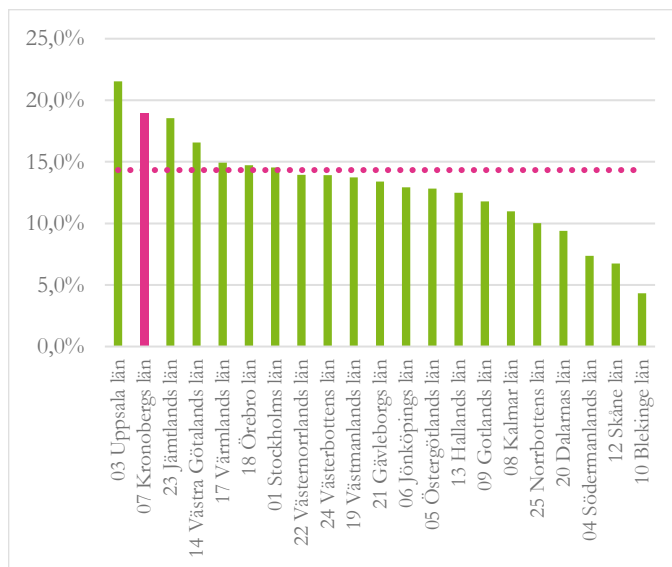
En god produktivitetsutveckling är i grunden positivt för en region. Att produktiviteten ökar indikerar att vi blir mer effektiva och konkurrenskraftiga. På kort sikt leder inte alltid en kraftigt ökad produktivitet till en hög jobbtillväxt, ibland förhåller det sig tvärtom. På längre sikt är en god produktivitetsutveckling dock oftast positivt för jobbtillväxten då en konkurrenskraftig region attraherar kapital och investeringar. En god ekonomisk avkastning och långsiktig konkurrensförmåga förutsätter i regel att vi successivt blir mer produktiva, särskilt i en global värld.

Figur 8: Utveckling av sysselsatt dagbefolkning och BRP, 2007-2016

Kronobergs län har haft den femte högsta BRP-tillväxten i riket mellan 2007-2016 men endast den trettonde högsta jobbtillväxten. Diagrammet ovan visar att Kronobergs län i viss utsträckning avviker från sambandet mellan jobb- och ekonomisk tillväxt under denna period. Utifrån antagandet att en god ekonomisk tillväxt har en jobbskapande effekt borde länets jobbtillväxt under den redovisade perioden ha varit betydligt starkare än 1,7 procent, vilket länets avstånd till trendlinjen i diagrammet visualiserar.

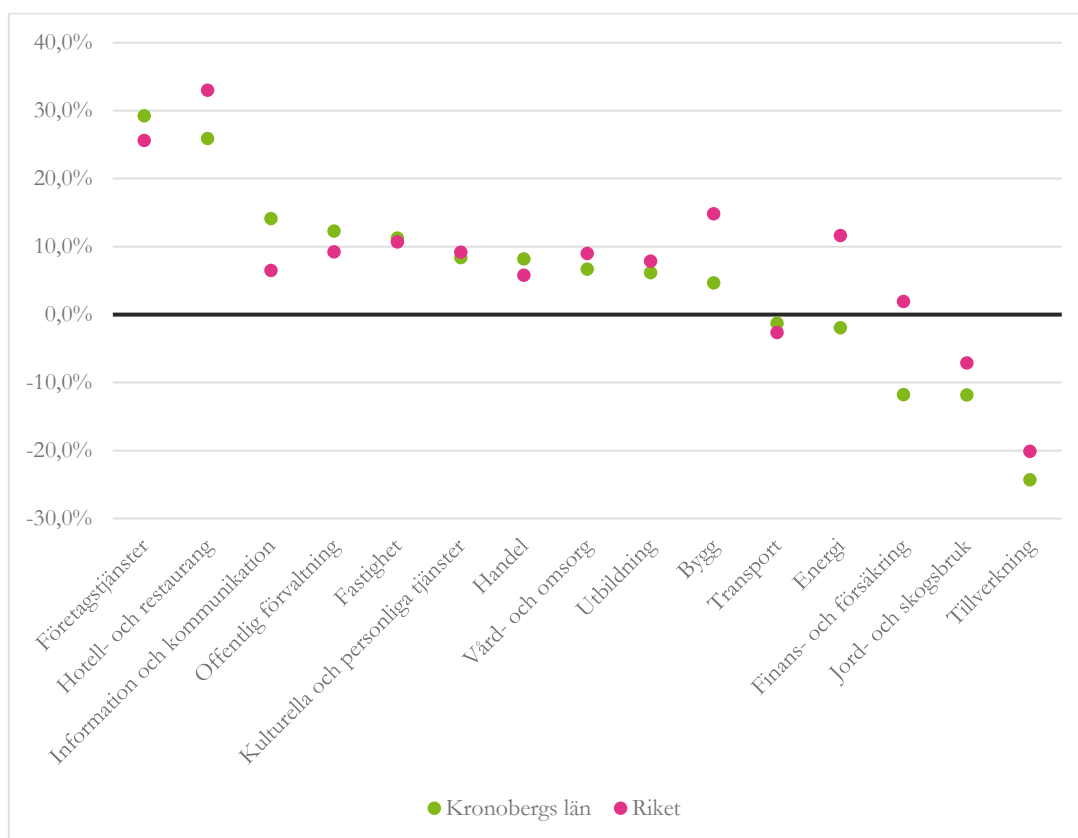
En förklaring till att länet har haft en god ekonomisk tillväxt men en relativt svag jobbtillväxt är att produktiviteten i länet har ökat. Givet att länet har en stor industrisektor, den tredje största i riket, finns stora möjligheter att effektivisera värdeskapandet genom rationaliseringar och teknisk utveckling. Att länet har haft en mycket god produktivitetsutveckling under den studerade perioden framkommer i diagrammet till höger. Mellan 2007-2016 har länet haft den näst högsta produktivitetsutvecklingen i riket, vilket innebär att värdeskapandet per anställd har ökat kraftigt.

Figur 9: Utveckling av produktivitet (BRP per sysselsatt) 2007-2016

Branschutveckling

Det pågår en ständig strukturomvandling på arbetsmarknaden. Nya arbeten växer fram samtidigt som andra försvinner, ibland som en följd av teknikutveckling, ibland som en följd av en förändrad konkurrenssituation. För en region är utmaningen att främja en god förnyelseförmåga – när arbeten försvinner inom en näring behöver nya växa fram inom andra näringar. Denna balansgång är inte enkel. Mellan 2007-2016 har ett flertal regioner haft en negativ jobbutveckling samtidigt som antalet jobb i riket som helhet har ökat. Detta innebär att en del geografier i viss mening har haft en svår omställningsperiod – arbeten har försvunnit i högre takt än nya växt fram. Istället har de nya arbetena växt fram i andra regioner, vilket på sikt kan leda till en omflyttning från den egna regionen till de växande regionerna.

Figur 10: Utveckling av antal sysselsatta efter bransch (20-64 år), 2007-2015²

Kronobergs län är ett av de mer industriberoende länen i riket. Under 2007 arbetade 24,8 procent av de sysselsatta i länet inom industrisektorn, 2015 hade andelen sjunkit till 18,8 procent. Detta som en följd av att sektorn drabbades mycket hårt av finanskrisen. Mellan 2007-2015 minskade antalet sysselsatta inom sektorn med drygt 24 procent (5 300 personer), vilket var en något större nedgång än i riket där antalet anställda inom sektorn minskade med 20,1 procent. Övriga

² I detta avsnitt använder vi åldersindeldad branschstatistik för att undvika ålderseffekter och säkra jämförbarheten över tid. Tyvärr har åldersindeldad branschstatistik inte publicerats för 2016.

branscher som minskade under den aktuella tidsperioden var jordbruk (-263 personer) och försäkringsverksamhet (-149 personer). Nedgången inom industrisektorn är således den som har haft störst påverkan på länets jobbutveckling som helhet.

Jobbtillväxten i länet mellan 2007-2016 var som högst, i faktiska tal, inom företagstjänster (1828 personer), vård- och omsorg (984 personer), handel (852 personer), utbildning (537 personer), hotell och restaurang (415) samt information- och kommunikation (378 personer). Mätt i procent var tillväxten under denna tidsperiod som högst inom företagstjänster, hotell- och restaurang samt information och kommunikation.

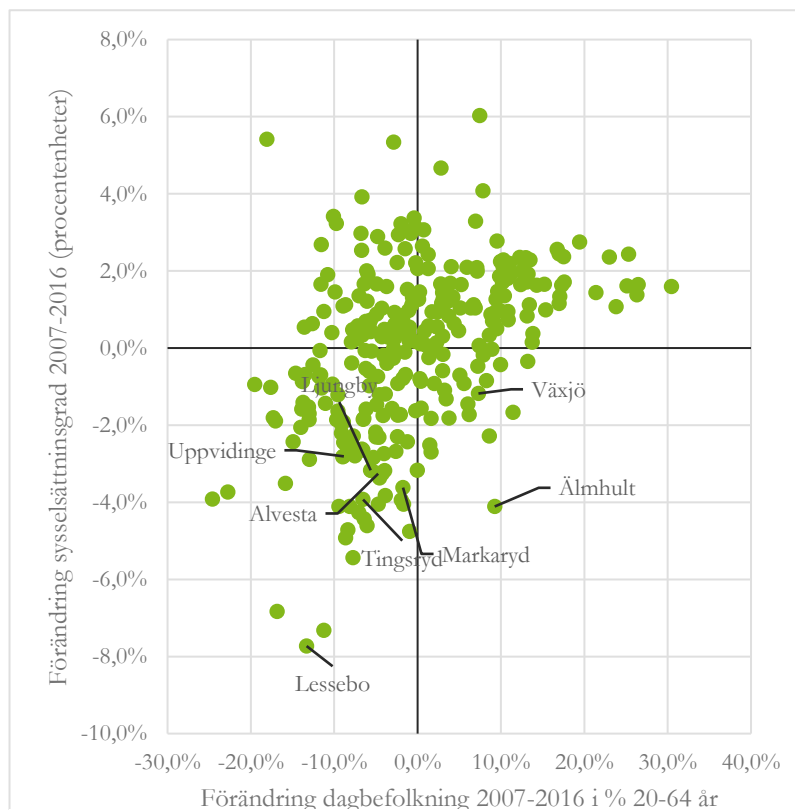
Delar av tillväxten inom företagstjänster beror på att antalet anställda via bemanningsföretag har ökat, b.l.a. inom industrisektorn. Dock förklarar denna förskjutning endast en mindre del av nedgången inom industrisektorn. Men samtidigt är det viktigt att understryka att gränserna mellan olika branscher blir allt mer otydliga; den varuproducerande sektorn blir allt mer tjänsteintensiv och inte sällan outsourcar eller köper tillverkningsföretag exempelvis IT-, ekonomi- samt tekniska konsulttjänster, och bidrar därmed till jobbtillväxten inom tjänstesektorn.

Om vi ser till vilka branscher som har växt mellan 2007-2015, både i riket och länet, är det tydligt att det främst är den inhemska konsumtionen och den demografiska utvecklingen som varit drivkrafterna bakom jobbtillväxten. Branscher inom service- och tjänstesektorn har överlag haft en relativt god utveckling, vilket gynnat befolkningstäta geografier. Tillväxten inom vård- och utbildningssektorn hänger samman med den kraftiga befolkningsökning som har skett under perioden.

Kommunernas utveckling

På kommunal nivå framkommer att det finns stora skillnader i utvecklingen mellan olika geografier. Mellan 2007-2016 ökade den sysselsatta dagbefolkningen i 124 av 290 kommuner och i 161 av dem ökade sysselsättningsgraden. I endast 96 kommuner ökade både den sysselsatta dagbefolkningen och sysselsättningsgraden.

I Kronobergs län minskade den sysselsatta dagbefolkningen i sex av åtta kommuner. Endast kommunerna Älmhult och Växjö har haft en jobbtillväxt mellan 2007-2016. I Älmhults kommun uppgick den till 9,2 procent

Figur 11: Förändring av sysselsättningsgrad och sysselsatt dagbefolkning (20-64 år), 2007-2016

och i Växjö kommun till 7,3 procent. Av de sex kommuner i länet som har haft en jobbminskning mellan 2007-2016 är Markaryds kommun den kommun som under 2016 var närmast att ha återhämtat tappet. Lessebo kommun har däremot haft en svag återhämtning och under 2016 var antalet jobb i kommunen 13,3 procent färre än under 2007.

Samtliga av länets kommuner har haft en negativ utveckling av sysselsättningsgraden sedan finanskrisen. Växjö kommun har haft den lägsta nedgången på 1,2 procentenheter och Lessebo kommun den största på 7,7 procentenheter.

Trots att sysselsättningsgraden minskat i samtliga av länets kommuner under tidsperioden 2007-2016 ligger flera av dem kvar på en hög nivå. I kommunerna Alvesta-, Uppvidinge-, Älmhult och Ljungby uppgick sysselsättningsgraden under 2016 till över 80 procent. Detta trots att flera av dem hade en nedgång på tre procentenheter eller mer mellan 2007-2016. Nedgången skedde således från en hög nivå.

Sammanfattande analys

Under de första åren av 10-talet hade länet en svag tillväxttakt. Nu har den tilltagit rejält och för tredje året i rad registreras en god jobbtillväxt i länet. Antalet anställda är nu fler än innan finanskrisen och jobbminskningen inom tillverkningssektorn avtog under året. För närvarande pekar alla konjunkturbarometrar uppåt och optimismen på den regionala arbetsmarknaden är mycket hög. I den senaste regionala konjunkturundersökningen, genomförd av Arbetsförmedlingen och publicerad i december, når konjunkturmätningarna rekordhöga nivåer. För närvarande pekar alla faktorer på att länet befinner sig i en högkonjunktur som bör resultera i en god utveckling på arbetsmarknaden de närmaste åren.

Att antalet jobb ökar behöver inte innebära att arbetsmarknaden är i balans. Jobbtillväxten måste sättas i relation till befolkningstillväxten. Under de senaste åren har länet haft en rekordhög befolkningsökning som en följd av ett historiskt högt invandringsnetto. I relation till övriga län har Kronobergs län haft, i relation till befolkningen, ett av de högre utrikes flyttöverskotten under de senaste åren.

Mellan 2011-2014 hade länet en mycket svag utveckling av sysselsättningsgraden som en följd av att befolkningstillväxten översteg jobbtillväxten. De senaste två åren har sysselsättningsgraden dock ökat och under 2016 tilltog ökningstakten. Detta är glädjande då ökningen beror på att antalet sysselsatta ökade mer än befolkningen i arbetsför ålder. På sikt är det denna balans som är viktig att behålla för att uppnå en hållbar och positiv regional utveckling. Alternativen är inte särskilt tilltalande då de innebär att länet antingen genomgår en krympande anpassning – för att öka eller bevara sysselsättningsgraden – eller att sysselsättningsgraden sjunker.

En grundläggande utmaning för att nå en hållbar regional utveckling och en arbetsmarknad i balans är att minska sysselsättningsgapet mellan inrikes- och utrikes födda. Utlandsfödda har stått för hela arbetskraftstillväxten i länet under 2000-talet och förväntas att utgöra en allt större andel av befolkningen i arbetsför ålder. För ett län likt Kronoberg, med ett negativt inrikes flytt-netto, är en välfungerande integration avgörande för att fortsätta växa och klara den framtida

kompetensförsörjningen. Länets kraftiga befolkningsökning under de senaste åren skedde parallellt med en relativt svag jobbutveckling. När jobbtillväxten nu tilltagit och förväntas vara ihållande de närmaste åren har länet möjligheter att dra nytta av den ekonomiska potentialen en befolkningsökning i regel innebär. Detta under förutsättning att matchningen mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden successivt förstärks.

Det finns anledning att lyfta den geografiska dimensionen när vi studerar länets arbetsmarknad; utvecklingen i länets olika delar är inte likartad. Sedan finanskrisen har jobbtillväxten skett i Älmhults- och Växjö kommun, i övriga kommuner har man inte lyckats återhämta nedgången. Utvecklingen beror främst på att antalet sysselsatta inom tillverkningsindustrin minskat samtidigt som antalet sysselsatta ökat inom tjänste- och servicebetonade branscher. Givet att flera av länets mindre kommuner har en hög andel verksamma inom tillverkningsindustrin har detta resulterat i en svag jobbtillväxt för dem mellan 2007-2016. Lokala undantag förekommer – i Markaryds kommun har antalet anställda inom sektorn ökat något mellan 2007-2016.

Industrisektorn har och kommer att ha en stor betydelse för länets utveckling, särskilt för flera av de mindre kommunerna. Under 2016 skedde en betydande uppgång av antalet anställda inom sektorn i både Uppvidinge- och Markaryds kommun, en indikation på att anställningsbehoven inom sektorn är på uppgående. Detta efter att branschen under några år ställt om och effektiviserat verksamheterna – vilket inte minst den mycket starka produktivitetsutvecklingen i länet under tidsperioden 2007-2016 antyder. Givet branschens konjunktürkänslighet är flera av länets mindre kommuner dock fortsatt sårbara vid lågkonjunkturer. På sikt är det därför av fortsatt betydelse att utveckla strategier för att minska sårbarheten i länets olika delar. Beroende på förutsättningar i kommunen finns det olika strategier att tillgå: 1) förstärka konkurrenskraften inom befintlig industri, 2) främja en diversifiering av arbetsmarknaden inom den egna kommunen, 3) stärka tillgängligheten för att dra nytta av tillväxtmarknader i andra kommuner, både inom utanför länet. För att nå en minskad sårbarhet krävs förmodligen att man arbetar med samtliga strategier.

En förutsättning för att den tredje strategin ska fungera är förstås att det finns växande jobbmarknader i närområdet. De senaste årens tillväxt har primärt drivits av den inhemska konsumtionen och gynnat service- och tjänstebanscher. Dessa branscher återfinns främst i befolkningstäta geografier därav den starka jobbtillväxten i storstadsregionerna och större städer. I Kronobergs län fyller därför Växjö kommun en viktig funktion som större stad. Kommunen har en god branschbredd – och därmed en mindre konjunktürkänslighet – och erbjuder bra tillväxtförutsättningar för arbeten inom service- och tjänstesektorn. Mellan 2007-2016 stod kommunen för 78 procent av jobbtillväxten i länet. En följd av jobbtillväxten i kommunen är att inpendlingen från andra kommuner har ökat med 1 700 personer; ett tecken på en tilltagande regionförstoring, där de administrativa gränserna blir allt mer otillräckliga för att beskriva och förstå den regionala arbetsmarknaden.

